

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
Γ΄ ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΔΕΥΤΕΡΑ 30 ΜΑΪΟΥ 2016
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:
ΛΑΤΙΝΙΚΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ (ΝΕΟ ΣΥΣΤΗΜΑ)
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΡΕΙΣ (3)

ΚΕΙΜΕΝΑ

Exclūsus ab insidiatōribus Caligulae, recesserat in diaetam, cui nomen est Hermaeum. Paulo post rumōre caedis exterritus prorepsit ad solarium proximum et inter vela praetenta foribus se abdidit.

.....
Cato attulit quodam die in curiam ficum praecocem ex Carthagine ostendensque patribus «Interrogo vos» inquit «quando hanc ficum decerptam esse putētis ex arbore». Cum omnes recentem esse dixissent, «Atqui ante tertium diem» inquit «scitōte decerptam esse Carthagine».

.....
Auditā salutatiōne Caesar dixit: «Domi satis salutatiōnum talium audio». Tum vēnit corvo in mentem verbōrum domini sui: «Oleum et operam perdiidi». Ad haec verba Augustus risit emitque avem tanti, quanti nullam adhuc emerat.

A1. Να γράψετε στο τετράδιό σας τη μετάφραση των παραπάνω κειμένων.

Μονάδες 40

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

B1α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

insidiatōribus	: την αφαιρετική του ενικού αριθμού
cui	: την αφαιρετική του ενικού αριθμού στο θηλυκό γένος
caedis	: την ίδια πτώση στον άλλο αριθμό
se	: τη δοτική του ενικού αριθμού στο α΄ πρόσωπο
quodam	: την ονομαστική του ενικού αριθμού στο ουδέτερο γένος
praecocem	: την αιτιατική του πληθυντικού αριθμού στο ουδέτερο γένος
patribus	: τη γενική του πληθυντικού αριθμού
hanc	: την ονομαστική του πληθυντικού αριθμού στο ουδέτερο γένος
sui	: τον ίδιο τύπο στο β΄ πρόσωπο
nullam	: τη γενική του ενικού αριθμού στο ίδιο γένος.

Μονάδες 10

ΑΡΧΗ 2ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ – ΝΕΟ ΣΥΣΤΗΜΑ – Γ΄ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ

- B1β.** **proximum:** να γράψετε το αρσενικό γένος στην ίδια πτώση και ίδιο αριθμό στον συγκριτικό βαθμό (μονάδα 1) και, στη συνέχεια, να σχηματίσετε το επίρρημα στους τρεις βαθμούς (μονάδες 3).
satis: να γράψετε το συγκριτικό βαθμό (μονάδα 1).

Μονάδες 5

- B2α.** Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθέναν από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους:

Exclūsus	:	το γ΄ πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής ενεστώτα στην άλλη φωνή
recesserat	:	το α΄ πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής ενεστώτα στην ίδια φωνή
exterritus	:	το β΄ ενικό πρόσωπο της οριστικής παρακειμένου στην άλλη φωνή
prorepsit	:	το σουπίνο στην αιτιατική πτώση
abdedit	:	το β΄ πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής παρατατικού στην ίδια φωνή
attulit	:	το β΄ ενικό πρόσωπο της προστακτικής ενεστώτα στην άλλη φωνή
ostendensque	:	τον ίδιο τύπο στον μέλλοντα
decerptam esse	:	το απαρέμφατο του ενεστώτα στην ίδια φωνή
dixit	:	το β΄ ενικό πρόσωπο της προστακτικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή
venit	:	την αφαιρετική του γερουνδίου.

Μονάδες 10

- B2β.** **perdidi:** να γράψετε το β΄ ενικό πρόσωπο της υποτακτικής όλων των χρόνων στην ίδια φωνή (να λάβετε υπόψη το υποκείμενο, όπου είναι αναγκαίο).

Μονάδες 5

- Γ1α.** Να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση των παρακάτω λέξεων και φράσεων: **Caligulae, cui, se, die, decerptam esse** (το πρώτο στο κείμενο), **ex arbore, recentem, salutatiōnum, corvo, quanti.**

Μονάδες 5

- Γ1β.** «**Cato attulit [...] ficum praecocem**»: να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική.

Μονάδες 2

- Γ1γ.** **in curiam:** να μετατρέψετε τον προσδιορισμό του τόπου, ώστε να εκφράζεται η στάση σε τόπο και η απομάκρυνση από τόπο.
domi: να μετατρέψετε τον προσδιορισμό του τόπου, ώστε να εκφράζεται η κίνηση σε τόπο και η απομάκρυνση από τόπο.

Μονάδες 4

- Γ1δ.** «**Ad haec verba Augustus risit**»: να μετατρέψετε την κύρια πρόταση σε ευθεία ερώτηση ολικής αγνοίας με όλους τους δυνατούς τρόπους εισαγωγής.

Μονάδες 4

- Γ2α.** **vela praetenta, ficum praecocem:** να μετατρέψετε τους επιθετικούς προσδιορισμούς στις αντίστοιχες δευτερεύουσες προτάσεις.

Μονάδες 4

ΑΡΧΗ 3ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ – ΝΕΟ ΣΥΣΤΗΜΑ – Γ΄ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ

Γ2β. Αφού καταγράψετε, να αναγνωρίσετε το είδος των δευτερευουσών προτάσεων που υπάρχουν στα κείμενα (μονάδες 2) και να δηλώσετε τη συντακτική τους λειτουργία (μονάδες 2).

Μονάδες 4

Γ2γ. **exclūsus:** να αναλύσετε τη μετοχή σε δευτερεύουσα χρονική πρόταση, εισαγόμενη με τον σύνδεσμο *postquam* (μονάδα 1) και να αιτιολογήσετε την έγκλιση εκφοράς της (μονάδα 1).

Μονάδες 2

exterritus: να αναλύσετε τη μετοχή σε δευτερεύουσα αιτιολογική πρόταση, ώστε να εκφράζεται αιτιολογία ως αποτέλεσμα εσωτερικής, λογικής διεργασίας.

Μονάδες 2

auditā: να αναγνωρίσετε τη μετοχή ως προς το είδος της (μονάδα 1), να δηλώσετε τη χρονική βαθμίδα που εκφράζει αυτή (μονάδα 1) και να τη μετατρέψετε σε ισοδύναμη πρόταση με τον ιστορικό / διηγηματικό σύνδεσμο *cum* (μονάδα 1).

Μονάδες 3

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

1. Στο εξώφυλλο να γράψετε το εξεταζόμενο μάθημα. Στο εσώφυλλο πάνω-πάνω να συμπληρώσετε τα ατομικά στοιχεία μαθητή. Στην αρχή των απαντήσεών σας να γράψετε πάνω-πάνω την ημερομηνία και το εξεταζόμενο μάθημα. **Να μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο και **να μη γράψετε** πουθενά στις απαντήσεις σας το όνομά σας.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Τυχόν σημειώσεις σας πάνω στα θέματα δεν θα βαθμολογηθούν σε καμία περίπτωση.** Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα **μόνο** με μπλε ή **μόνο** με μαύρο στυλό με μελάνι που δεν σβήνει.
4. Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
5. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
6. Ώρα δυνατής αποχώρησης: 10.00 π.μ.

ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ

Γ΄ ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΤΕΤΑΡΤΗ 8 ΙΟΥΝΙΟΥ 2016

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:

ΛΑΤΙΝΙΚΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ (ΝΕΟ ΣΥΣΤΗΜΑ)

ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΡΕΙΣ (3)

ΚΕΙΜΕΝΑ

Vim hostium cavēre debētis; hostes enim de collibus advolāre solent et caedem militum perpetrāre possunt.

Post bellum Actiacum Cassius Parmensis, qui in exercitu M. Antōnii fuerat, Athēnas confūgit. Ibi vix animum sollicitum somno dederat, cum repente apparuit ei species horrenda.

[...] (adulescens)... et fortior hoste, hastā eum transfixit et armis spoliāvit. Statim hostes fugā salūtem petivērunt. Sed consul, cum in castra revertisset, adulescentem, cuius operā hostes fugāti erant, morte multāvit.

Tandem puella, longā morā standi fessa, rogāvit materteram, ut sibi paulisper loco cederet. Tum Caecilia puellae dixit: «ego libenter tibi meā sede cedo». Hoc dictum paulo post res ipsa confirmāvit. Nam mortua est Caecilia, quam Metellus, dum vixit, multum amāvit.

A. Να γράψετε στο τετράδιό σας τη μετάφραση των παραπάνω κειμένων.

Μονάδες 40

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

B1α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

Vim	: την αφαιρετική του ενικού αριθμού
collibus	: τη γενική του πληθυντικού αριθμού
Cassius	: την κλητική του ενικού αριθμού
exercitu	: την ίδια πτώση στον άλλο αριθμό
somno	: την ονομαστική του ενικού αριθμού
ei	: την αφαιρετική του ενικού αριθμού στο θηλυκό γένος
species	: τη δοτική του ενικού αριθμού
ego	: τη γενική του πληθυντικού αριθμού στο β΄ πρόσωπο
meā	: τη δοτική του πληθυντικού αριθμού στο αρσενικό γένος του γ΄ προσώπου
sede	: τη γενική του πληθυντικού αριθμού.

Μονάδες 10

ΑΡΧΗ 2ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ – ΝΕΟ ΣΥΣΤΗΜΑ – Γ΄ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ

B1β. **fortior, longā:** να γράψετε τους άλλους βαθμούς των επιθέτων στο ίδιο γένος, πτώση και αριθμό (μονάδες 2).

multum: να γράψετε το επίθετο στην ονομαστική πτώση πληθυντικού αριθμού του θηλυκού γένους και στους τρεις βαθμούς (μονάδες 3).

Μονάδες 5

B2α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθέναν από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους (να λάβετε υπόψη το υποκείμενο, όπου είναι αναγκαίο):

solent	:	το β΄ πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής παρακειμένου
possunt	:	το β΄ πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής υπερσυντελικού
dederat	:	το γ΄ πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής μέλλοντα στην ίδια φωνή
transfixit	:	το α΄ πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής παρατατικού στην ίδια φωνή
petivērunt	:	τη δοτική του γερονδίου
standi	:	το γ΄ ενικό πρόσωπο της υποτακτικής ενεστώτα στην ίδια φωνή
cederet	:	το σουπίνο στην αιτιατική πτώση
mortua est	:	την ονομαστική ενικού της μετοχής του μέλλοντα στο θηλυκό γένος
vixit	:	τη γενική ενικού της μετοχής του ενεστώτα στο ουδέτερο γένος
amāvit	:	την αιτιατική ενικού του γερονδιακού στο αρσενικό γένος.

Μονάδες 10

B2β. **cavēre, fuerat, confūgit, rogāvit, dixit:** να γράψετε το β΄ ενικό πρόσωπο της προστακτικής ενεστώτα των παραπάνω ρημάτων στην ίδια φωνή.

Μονάδες 5

Γ1α. Να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση των παρακάτω λέξεων:

militum, perpetrāre, somno, hastā, morte, meā, paulo.

Μονάδες 7

Γ1β. **Athēnas, in castra:** να μετατρέψετε τους προσδιορισμούς του τόπου, ώστε να εκφράζεται για τον καθένα και η στάση σε τόπο και η απομάκρυνση από τόπο.

Μονάδες 4

Γ1γ. **(adulescens)... fortior hoste:** να γράψετε τον δεύτερο όρο σύγκρισης με τον άλλο τρόπο.

Μονάδες 2

Γ1δ. **cuius operā:** να αναδιατυπώσετε τη φράση, ώστε να εκφράζεται το μέσο με άλλο τρόπο.

Μονάδες 2

Γ2α. **Vim hostium cavēre debētis:** να αντικαταστήσετε τη σύνταξη της πρότασης (debeo + απαρέμφατο) με τον αντίστοιχο τύπο της παθητικής περιφραστικής συζυγίας και να δηλώσετε το ποιητικό αίτιο.

Μονάδες 2

ΑΡΧΗ 3ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ – ΝΕΟ ΣΥΣΤΗΜΑ – Γ΄ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ

Γ2β. Αφού καταγράψετε τις δευτερεύουσες επιρρηματικές χρονικές προτάσεις που υπάρχουν στα κείμενα (μονάδες 3), να αιτιολογήσετε για την καθεμιά από αυτές τον τρόπο εισαγωγής (μονάδες 3) και εκφοράς της (μονάδες 3).

Μονάδες 9

Γ2γ. «*ego libenter tibi meā sede cedo*»: να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική.

Μονάδες 2

Γ2δ. *Animum sollicitum somno dederat*: να μετατρέψετε την πρόταση, ώστε να εκφράζεται απαγόρευση σε β΄ ενικό πρόσωπο με όλους τους δυνατούς τρόπους.

Μονάδες 2

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

1. Στο εξώφυλλο να γράψετε το εξεταζόμενο μάθημα. Στο εσώφυλλο πάνω-πάνω να συμπληρώσετε τα ατομικά στοιχεία μαθητή. Στην αρχή των απαντήσεών σας να γράψετε πάνω-πάνω την ημερομηνία και το εξεταζόμενο μάθημα. **Να μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο και **να μη γράψετε** πουθενά στις απαντήσεις σας το όνομά σας.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Τυχόν σημειώσεις σας πάνω στα θέματα δεν θα βαθμολογηθούν σε καμία περίπτωση.** Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα **μόνο** με μπλε ή **μόνο** με μαύρο στυλό με μελάνι που δεν σβήνει.
4. Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
5. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
6. Ώρα δυνατής αποχώρησης: 18.30

ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
Γ΄ ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΤΕΤΑΡΤΗ 14 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:
ΛΑΤΙΝΙΚΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΡΕΙΣ (3)

ΚΕΙΜΕΝΑ

Existimāvit ad se venīre hominem ingentis magnitudinis et facie squalidā, similem effigiēi mortui. Quem simul aspexit Cassius, timōrem concēpit nomenque eius audīre cupīvit. Respondit ille se esse Orcum.

.....
Bello Latīno T. Manlius consul nobili genere natus exercitui Rōmanōrum praefuit. Is cum aliquando castris abīret, edixit ut omnes pugnā abstinērent. Sed paulo post filius eius castra hostium praeterequītāvit et a duce hostium his verbis proelio laccessītus est: [...].

.....
Non tibi ingredienti fines patriae ira cecidit? Quamvis infesto et mināci animo perveneras, cur, cum in conspectu Rōma fuit, tibi non succurrit: «intra illa moenia domus ac penātes mei sunt, mater coniunx līberique»? Ergo ego nisi peperissem, Rōma non oppugnarētur; nisi filium habērem, lībera in līberā patriā mortua essem. Ego nihil iam pati possum nec diu miserrima futūra sum: at contra hos, si pergis, aut immatūra mors aut longa servitus manet.

A1. Να γράψετε στο τετράδιό σας τη μετάφραση των παραπάνω κειμένων.

Μονάδες 40

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

B1. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

ingentis	: το επίρρημα στον θετικό βαθμό
facie	: την αιτιατική του πληθυντικού αριθμού
similem	: την αφαιρετική του ενικού αριθμού στο ίδιο γένος στον υπερθετικό βαθμό
quem	: την ονομαστική του πληθυντικού αριθμού στο θηλυκό γένος
exercitui	: τη γενική του ενικού αριθμού
proelio	: την ίδια πτώση στον άλλον αριθμό
mināci	: την ονομαστική του πληθυντικού αριθμού στο ουδέτερο γένος στον συγκριτικό βαθμό
illa	: τον ίδιο τύπο στον άλλον αριθμό

ΑΡΧΗ 2ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ – Γ΄ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ

penātes	: τη γενική του πληθυντικού αριθμού
nihil	: τη δοτική του ενικού αριθμού
diu	: τον συγκριτικό βαθμό
miserrima	: την κλητική του ενικού αριθμού στο αρσενικό γένος στον θετικό βαθμό
hos	: την αφαιρετική του ενικού αριθμού στο θηλυκό γένος
mors	: την αφαιρετική του ενικού αριθμού
servitus	: τη γενική του ενικού αριθμού

Μονάδες 15

B2α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθέναν από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους:

existimāvit	: το α΄ ενικό πρόσωπο της υποτακτικής ενεστώτα στην ίδια φωνή
venīre	: τη δοτική του γερουνδίου
aspexit	: το β΄ ενικό πρόσωπο της προστακτικής ενεστώτα στην ίδια φωνή
concēpit	: το γ΄ πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του μέλλοντα στην ίδια φωνή
praefuit	: το απαρέμφατο ενεστώτα
abīret	: το ίδιο πρόσωπο στην υποτακτική του υπερσυντελικού στην ίδια φωνή
abstinērent	: την αιτιατική ενικού της μετοχής του μέλλοντα στο θηλυκό γένος
habērem	: το γ΄ πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του μέλλοντα στην άλλη φωνή
pati	: το απαρέμφατο του μέλλοντα (να ληφθεί υπόψη το υποκείμενο)
possum	: το β΄ πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής ενεστώτα.

Μονάδες 10

B2β. **ingredienti**: να γράψετε το α΄ πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής όλων των χρόνων (να λάβετε υπόψη το υποκείμενο, όπου είναι αναγκαίο).

Μονάδες 5

Γ1α. Να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση των παρακάτω λέξεων: **magnitudinis, consul, aliquando, animo, miserrima.**

Μονάδες 5

Γ1β. «**Respondit ille se esse Orcum**»
«**Ego nihil iam pati possum**»

Να εντοπίσετε τα υποκείμενα των απαρεμφάτων (μονάδες 2) και να αιτιολογήσετε την πτώση τους (μονάδες 2).

Μονάδες 4

Γ1γ. «**filius [...] a duce hostium his verbis proelio lacessitus est**»: να μετατρέψετε την παθητική σύνταξη σε ενεργητική.

Μονάδες 3

Γ1δ. **natus**: να αναλύσετε τη μετοχή στην αντίστοιχη δευτερεύουσα πρόταση (μονάδες 2).

ΑΡΧΗ 3ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ – Γ΄ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ

ingredienti: να αναλύσετε τη μετοχή σε δευτερεύουσα χρονική πρόταση, εισαγόμενη με τον σύνδεσμο *dum* (μονάδα 1).

Μονάδες 3

Γ2α. «*at contra hos, si pergis, aut immatūra mors aut longa servitus manet*»: να εντοπίσετε τον υποθετικό λόγο (μονάδα 1), να αναγνωρίσετε το είδος του (μονάδα 1) και να τον μετατρέψετε ώστε να εκφράζει υπόθεση αντίθετη προς την πραγματικότητα για το παρελθόν (μονάδες 2) καθώς και υπόθεση δυνατή ή πιθανή για το παρόν και το μέλλον (μονάδες 2).

Μονάδες 6

Γ2β. «*nisi filium habērem, lībera in līberā patriā mortua essem*»: να μετατρέψετε τη δευτερεύουσα πρόταση στην αντίστοιχη μετοχή, πραγματοποιώντας τις αναγκαίες αλλαγές (μονάδες 2) και να αιτιολογήσετε την πτώση της μετοχής (μονάδα 1).

Μονάδες 3

Γ2γ. Αφού καταγράψετε τις δευτερεύουσες επιρρηματικές προτάσεις που υπάρχουν στα δύο πρώτα κείμενα (μονάδες 2), να αιτιολογήσετε τον τρόπο εισαγωγής και εκφοράς τους (μονάδες 4).

Μονάδες 6

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

1. Στο εξώφυλλο να γράψετε το εξεταζόμενο μάθημα. Στο εσώφυλλο πάνω-πάνω να συμπληρώσετε τα ατομικά στοιχεία μαθητή. Στην αρχή των απαντήσεών σας να γράψετε πάνω-πάνω την ημερομηνία και το εξεταζόμενο μάθημα. **Να μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο και **να μη γράψετε** πουθενά στις απαντήσεις σας το όνομά σας.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Τυχόν σημειώσεις σας πάνω στα θέματα δεν θα βαθμολογηθούν σε καμία περίπτωση.** Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα **μόνο** με μπλε ή **μόνο** με μαύρο στυλό με μελάνι που δεν σβήνει.
4. Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
5. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
6. Ώρα δυνατής αποχώρησης: 10.00 π.μ.

ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ

ΤΕΛΟΣ 3ΗΣ ΑΠΟ 3 ΣΕΛΙΔΕΣ

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
Γ΄ ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ Δ΄ ΤΑΞΗΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΠΕΜΠΤΗ 7 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2017
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΛΑΤΙΝΙΚΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΡΕΙΣ (3)

ΚΕΙΜΕΝΑ

Ex quibus quattuor [legiones] in Nerviiis hiemāre iubet et tribus imperat in Belgis remanēre. Legātos omnes frumentum in castra importāre iubet. Milites his verbis admonet: «Hostes adventāre audio; speculatōres nostri eos prope esse nuntiant.

.....
Cassius servos in clamāvit et de homine eos interrogāvit. Illi neminem viderant. Cassius iterum se somno dedit eandemque speciem somniāvit. Paucis post diēbus res ipsa fidem somnii confirmāvit. Nam Octaviānus supplicio capitis eum adfēcit.

.....
Praedōnes postes ianuae tamquam sanctum templum venerāti sunt et cupide Scipiōnis dextram osculāti sunt. Cum ante vestibulum dona posuissent, quae homines deis immortalibus consecrāre solent, domum revertērunt.

.....
Num ad hostem vēni et captīva in castris tuis sum? In hoc me longa vita et infēlix senecta traxit, ut primum exsulem deinde hostem te vidērem? Qui potuisti populāri hanc terram, quae te genuit atque aluit?

A. Να γράψετε στο τετράδιό σας τη μετάφραση των παραπάνω κειμένων.

Μονάδες 40

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

B1. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

Belgis	: την ονομαστική του πληθυντικού αριθμού
omnes	: τη γενική του πληθυντικού αριθμού στο ίδιο γένος
his	: την αιτιατική του πληθυντικού αριθμού στο ίδιο γένος
nostri	: τον ίδιο τύπο στον άλλον αριθμό
prope	: τον συγκριτικό και υπερθετικό βαθμό
illi	: την αιτιατική του πληθυντικού αριθμού στο θηλυκό γένος
neminem	: τη γενική του ενικού αριθμού

ΑΡΧΗ 2ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ Γ΄ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ & Δ΄ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ

somno	: την ονομαστική του ενικού αριθμού
speciem	: την αφαιρετική του ενικού αριθμού
somnii	: την ονομαστική του πληθυντικού αριθμού
capitis	: την κλητική του ενικού αριθμού
cupide	: τη γενική του πληθυντικού αριθμού του αντιστοίχου επιθέτου στο αρσενικό γένος στον υπερθετικό βαθμό
infelix	: τον θετικό βαθμό του αντιστοίχου επιρρήματος
primum	: τον συγκριτικό βαθμό.

Μονάδες 15

B2α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθέναν από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους (να λάβετε υπόψη το υποκείμενο, όπου είναι αναγκαίο):

iubet	: το β΄ ενικό πρόσωπο της οριστικής του παρακειμένου στην ίδια φωνή
remanēre	: το α΄ ενικό πρόσωπο της υποτακτικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή
importāre	: το γ΄ πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του συντελεσμένου μέλλοντα στην ίδια φωνή
audio	: το β΄ πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του μέλλοντα στην άλλη φωνή
esse	: το γ΄ πληθυντικό πρόσωπο της προστακτικής του μέλλοντα
viderant	: τη γενική του γερονδίου
dedit	: το ίδιο πρόσωπο στην υποτακτική μέλλοντα στην ίδια φωνή
adfēcit	: το απαρέμφατο του ενεστώτα στην ίδια φωνή
osculāti sunt	: το ίδιο πρόσωπο στην υποτακτική μέλλοντα
traxit	: το α΄ πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή.

Μονάδες 10

B2β. **posuissent:** να γράψετε τα απαρέμφατα και τις μετοχές όλων των χρόνων του ρήματος στην ίδια φωνή (να λάβετε υπόψη το υποκείμενο του ρήματος, όπου είναι αναγκαίο).

Μονάδες 5

Γ1α. Να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση των παρακάτω λέξεων και φράσεων:
verbis, de homine, capitis, captīva, populāri.

Μονάδες 5

Γ1β. «**Milites his verbis admonet [Caesar]**»

«**Nam Octaviānus supplicio capitis eum adfēcit**»

Να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική στις παραπάνω προτάσεις.

Μονάδες 6

- Γ1γ. Paucis post diēbus:** να αναδιατυπώσετε τη φράση, ώστε να εκφράζεται ο χρόνος με άλλον τρόπο. (μονάδες 3)
domum: να μετατρέψετε τον προσδιορισμό του τόπου, ώστε να εκφράζεται η απομάκρυνση από τόπο. (μονάδα 1)
Μονάδες 4
- Γ2α. «speculatōres nostri eos prope esse nuntiant»
«Qui potuisti populāri hanc terram?»**
Να εντοπίσετε τα υποκείμενα των απαρεμφάτων (μονάδες 2) και να αιτιολογήσετε την πτώση τους. (μονάδες 3)
Μονάδες 5
- Γ2β. «Cum ante vestibulum dona posuissent, [...]domum revertērunt»**
Να μετατρέψετε τη δευτερεύουσα πρόταση στην αντίστοιχη μετοχή, πραγματοποιώντας τις αναγκαίες αλλαγές.
Μονάδες 2
- Γ2γ. «quae homines deis immortalibus consecrāre solent»
«ut primum exsulem deinde hostem te vidērem»**
Να αναγνωρίσετε το είδος των δευτερευουσών προτάσεων (μονάδες 2) και να αιτιολογήσετε τον τρόπο εκφοράς τους. (μονάδες 2)
Μονάδες 4
- Γ2δ. «Cassius servos inclamāvit»**
Να μετατρέψετε την κύρια πρόταση σε ευθεία ερώτηση ολικής αγνοίας με όλους τους δυνατούς τρόπους εισαγωγής.
Μονάδες 4

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

1. Στο εξώφυλλο να γράψετε το εξεταζόμενο μάθημα. Στο εσώφυλλο πάνω-πάνω να συμπληρώσετε τα ατομικά στοιχεία μαθητή. Στην αρχή των απαντήσεών σας να γράψετε πάνω-πάνω την ημερομηνία και το εξεταζόμενο μάθημα. **Να μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο και **να μη γράψετε** πουθενά στις απαντήσεις σας το όνομά σας.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Τυχόν σημειώσεις σας πάνω στα θέματα δεν θα βαθμολογηθούν σε καμία περίπτωση.** Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα **μόνο** με μπλε ή **μόνο** με μαύρο στυλό με μελάνι που δεν σβήνει.
4. Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
5. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
6. Ώρα δυνατής αποχώρησης: 17.00

ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ

ΑΡΧΗ 1ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ – Γ΄ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ

Γ΄ ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 15 ΙΟΥΝΙΟΥ 2018

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:

ΛΑΤΙΝΙΚΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ

ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΡΕΙΣ (3)

ΚΕΙΜΕΝΑ

Silius Italicus, poëta epicus, vir clarus erat. XVII (septendecim) libri eius de bello Punico secundo pulchri sunt. Ultimis annis vitae suae in Campaniā se tenēbat. [...] Gloriam Vergili studēbat ingeniumque eius fovēbat. Eum ut puer magistrum honorābat. Monumentum eius, quod Neapoli iacēbat, pro templo habēbat.

.....
Cum Accius ex urbe Rōmā Tarentum venisset, ubi Pacuvius grandi iam aetate recesserat, devertit ad eum. Accius, qui multo minor natu erat, tragoediam suam, cui «Atreus» nomen est, ei desideranti lēgit.

.....
Quam ob rem epistulam conscriptam Graecis litteris mittit. Legātum monet ut, si adire non possit, epistulam ad amentum tragulae adliget et intra castra abiciat. In litteris scribit se cum legionibus celeriter adfore. Gallus, periculum veritus, constituit ut tragulam mitteret. Haec casu ad turrim adhaesit et tertio post die a quodam milite conspicitur et ad Cicerōnem defertur. Ille epistulam perlegit militesque adhortatur ut salutem sperent.

A1. Να γράψετε στο τετράδιό σας τη μετάφραση των παραπάνω κειμένων.

Μονάδες 40

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

B1α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

vir	: τη γενική του πληθυντικού αριθμού
libri	: την κλητική του ενικού αριθμού
eius (το πρώτο):	την ονομαστική του πληθυντικού αριθμού στο ουδέτερο γένος
se (το πρώτο)	: τη δοτική του πληθυντικού αριθμού στο α΄ πρόσωπο
Pacuvius	: την κλητική του ενικού αριθμού
nomen	: την αιτιατική του πληθυντικού αριθμού
rem	: την ονομαστική του πληθυντικού αριθμού
casu	: τη γενική του πληθυντικού αριθμού
turrim	: την αφαιρετική του ενικού αριθμού
salūtem	: την ονομαστική του ενικού αριθμού.

Μονάδες 10

ΤΕΛΟΣ 1ΗΣ ΑΠΟ 3 ΣΕΛΙΔΕΣ

ΑΡΧΗ 2ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ – Γ΄ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ

- B1β.** **pulchri:** να γράψετε τον συγκριτικό βαθμό του επιθέτου στην αφαιρετική του ενικού αριθμού στο ουδέτερο γένος.
multo: να γράψετε τον συγκριτικό και τον υπερθετικό βαθμό του επιρρήματος.
minor: να γράψετε τον θετικό βαθμό του επιθέτου στο ίδιο γένος, στην ίδια πτώση και στον ίδιο αριθμό.
celeriter: να γράψετε τον υπερθετικό βαθμό.

Μονάδες 5

- B2α.** Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθέναν από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους:

erat (το πρώτο)	:	το β΄ ενικό πρόσωπο της οριστικής του παρατατικού στην ενεργητική περιφραστική συζυγία (να ληφθεί υπόψη το υποκείμενο του ρήματος)
tenēbat	:	τη γενική του γερουνδίου
venisset	:	τη μετοχή του μέλλοντα (να ληφθεί υπόψη το υποκείμενο του ρήματος για το γένος, τον αριθμό και την πτώση)
recesserat	:	το α΄ πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του μέλλοντα στην ίδια φωνή
desideranti	:	το γ΄ πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή
adīre	:	το γ΄ πληθυντικό πρόσωπο της προστακτικής του μέλλοντα στην ίδια φωνή
possit	:	το α΄ ενικό πρόσωπο της υποτακτικής του παρακειμένου
veritus	:	το απαρέμφατο του μέλλοντα (να ληφθεί υπόψη το υποκείμενο της μετοχής)
conspicitur	:	το β΄ ενικό πρόσωπο της οριστικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή.

Μονάδες 9

- B2β.** **defertur:** να γράψετε το β΄ ενικό πρόσωπο της οριστικής όλων των χρόνων στην ενεργητική φωνή.

Μονάδες 6

- Γ1α.** Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις παρακάτω λέξεις:

poēta: είναι.....στο

cui: είναι.....στο.....

casu: είναι.....στο

Μονάδες 6

- Γ1β.** Να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική και την παθητική σε ενεργητική:

«**Quam ob rem epistulam conscriptam Graecis litteris [Caesar] mittit**» (μονάδες 4).

«**Haec [...] tertio post die a quodam milite conspicitur**» (μονάδες 4).

Μονάδες 8

ΑΡΧΗ 3ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ – Γ΄ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ

Γ1γ. «**Tarentum**»: να μετατρέψετε τον προσδιορισμό του τόπου, ώστε να εκφράζεται η στάση σε τόπο.

Μονάδα 1

Γ2α. «**Cum Accius ex urbe Rōmā Tarentum venisset**»: να αναδιατυπώσετε την πρόταση, ώστε να δηλώνει το προτερόχρονο με διαφορετικό τρόπο.

Μονάδες 2

Γ2β. «**adfore**»: να εντοπίσετε το υποκείμενο του απαρεμφάτου (μονάδα 1) και να αιτιολογήσετε την πτώση του (μονάδες 2).

Μονάδες 3

Γ2γ. «**ut tragulam mitteret**»: να αναγνωρίσετε το είδος της δευτερεύουσας πρότασης (μονάδα 1), να αιτιολογήσετε τον τρόπο εκφοράς της (μονάδες 2) και να δηλώσετε τη συντακτική της λειτουργία (μονάδα 1).

Μονάδες 4

Γ2δ. «**periculum veritus**»: να αναλύσετε τη μετοχή σε δύο προτάσεις έτσι, ώστε η μία να εκφράζει αντικειμενική αιτιολογία (μονάδες 3) και η άλλη το αποτέλεσμα μιας εσωτερικής λογικής διεργασίας (μονάδες 3).

Μονάδες 6

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

1. Στο **εξώφυλλο** να γράψετε το εξεταζόμενο μάθημα. Στο **εσώφυλλο** πάνω-πάνω να συμπληρώσετε τα ατομικά στοιχεία μαθητή. Στην **αρχή των απαντήσεών σας** να γράψετε πάνω-πάνω την ημερομηνία και το εξεταζόμενο μάθημα. **Να μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο και **να μη γράψετε** πουθενά στις απαντήσεις σας το όνομά σας.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Τυχόν σημειώσεις σας πάνω στα θέματα δεν θα βαθμολογηθούν σε καμία περίπτωση.** Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα **μόνο** με μπλε ή **μόνο** με μαύρο στυλό με μελάνι που δεν σβήνει.
4. Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
5. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
6. Ώρα δυνατής αποχώρησης: 10.00 π.μ.

ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ

ΤΕΛΟΣ 3ΗΣ ΑΠΟ 3 ΣΕΛΙΔΕΣ

**ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
Γ΄ ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ Δ΄ ΤΑΞΗΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΣΑΒΒΑΤΟ 8 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2018
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΛΑΤΙΝΙΚΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΡΕΙΣ (3)**

ΚΕΙΜΕΝΑ

Cēpheus et Cassiope Andromedam filiam habent. Cassiope, superba formā suā, cum Nymphis se comparat. [...] Perseus hastā beluam delet et Andromedam liberat. Cēpheus, Cassiope et incolae Aethiopiae valde gaudent.

.....
Multos in illis locis agros possidēbat. Silius animum tenerum habēbat.

.....
Serēnā nocte subito luna defecerat; ob repentinum monstrum terror animos militum invaserat et exercitus fiduciam amiserat.

.....
Tum terror Cassium concussit et e somno eum excitāvit.

.....
Nam cum ad eum magnum pondus auri publice missum attulissent, ut eo uterētur, vultum risu solvit et protinus dixit: «Supervacaneae, nē dicam ineptae, legatiōnis ministri, narrāte Samnitibus Manium Curium malle locupletibus imperāre quam ipsum fieri locuplētē; et mementōte me nec acie vinci nec pecuniā corrumpi posse».

- A.** Να γράψετε στο τετράδιό σας τη μετάφραση των παραπάνω κειμένων.

Μονάδες 40

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

- B1α.** Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

filiam	: τη δοτική του πληθυντικού αριθμού
incolae	: την ίδια πτώση στον άλλον αριθμό
illis	: τη γενική του ενικού αριθμού στο ίδιο γένος
agros	: την ονομαστική του ενικού αριθμού
exercitus	: την αιτιατική του πληθυντικού αριθμού
pondus	: τη γενική του ενικού αριθμού
eo	: την αιτιατική του πληθυντικού αριθμού στο ουδέτερο γένος
ipsum	: τη δοτική του πληθυντικού αριθμού στο ίδιο γένος
acie	: τη γενική του ενικού αριθμού.

Μονάδες 10

ΑΡΧΗ 2ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ Γ΄ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ & Α΄ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ

- B1β.** **multos:** να σχηματίσετε τους τρεις βαθμούς του επιρρήματος.
tenerum: να γράψετε τον υπερθετικό βαθμό του επιθέτου στην ίδια πτώση, στον ίδιο αριθμό και στο ίδιο γένος.
magnum: να γράψετε τον συγκριτικό βαθμό του επιθέτου στην ίδια πτώση, στον ίδιο αριθμό και στο ίδιο γένος.

Μονάδες 5

- B2α.** Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθέναν από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους:

habent	:	το β΄ ενικό πρόσωπο της οριστικής του παρακειμένου στην ίδια φωνή
comparat	:	το σουπίνο στην αφαιρετική πτώση
delet	:	τη γενική του γερουνδίου
possidēbat	:	τη μετοχή του μέλλοντα (να ληφθεί υπόψη το υποκείμενο του ρήματος για το γένος, τον αριθμό και την πτώση)
defecerat	:	το β΄ ενικό πρόσωπο της οριστικής ενεστώτα στη μέση φωνή
amiserat	:	το β΄ πληθυντικό πρόσωπο της προστακτικής του ενεστώτα στη μέση φωνή
concussit	:	τη μετοχή του ενεστώτα (να ληφθεί υπόψη το υποκείμενο του ρήματος για το γένος, τον αριθμό και την πτώση)
fieri	:	το γερουνδιακό στη γενική του ενικού αριθμού στο θηλυκό γένος
posse	:	το γ΄ πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του συντελεσμένου μέλλοντα.

Μονάδες 9

- B2β.** **uterētur:** να γράψετε το β΄ ενικό πρόσωπο της οριστικής όλων των χρόνων (να ληφθεί υπόψη το υποκείμενο του ρήματος, όπου είναι αναγκαίο).

Μονάδες 6

- Γ1α.** Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις παρακάτω λέξεις στο τετράδιό σας:

filiam: είναι..... ΣΤΟ

formā: είναι..... ΣΤΟ

risu: είναι..... ΣΤΟ

Μονάδες 6

- Γ1β.** Να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική στις παρακάτω προτάσεις:

«**exercitus fiduciam amiserat**» (μονάδες 3)

«**cum ad eum magnum pondus auri [...] attulissent (illi)**» (μονάδες 4).

Μονάδες 7

Γ1γ. «**Serēnā nocte**»: να αναδιατυπώσετε τον προσδιορισμό του χρόνου, ώστε να εκφράζεται διάρκεια.

Μονάδες 2

Γ2α. «**cum ad eum magnum pondus auri publice missum attulissent**»: να αναδιατυπώσετε την πρόταση, ώστε ο ιστορικός διηγηματικός **cum** να δηλώνει το σύγχρονο στο παρελθόν.

Μονάδες 2

Γ2β. «**malle**»: να εντοπίσετε το υποκείμενο του απαρεμφάτου (μονάδα 1) και να αιτιολογήσετε την πτώση του (μονάδες 2).

Μονάδες 3

Γ2γ. «**ut eo uteretur**»: να αναγνωρίσετε το είδος της δευτερεύουσας πρότασης (μονάδα 1), να αιτιολογήσετε τον τρόπο εκφοράς της (μονάδες 2) και να δηλώσετε τη συντακτική λειτουργία της (μονάδα 1).

Μονάδες 4

Γ2δ. «**ut eo uteretur**»: να δηλώσετε τον σκοπό με σουπίνο σε αιτιατική (μονάδες 2) και με τη χρήση των προθέσεων **causa** (μονάδες 2) και **ad** (μονάδες 2).

Μονάδες 6

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

- 1.** Στο εξώφυλλο να γράψετε το εξεταζόμενο μάθημα. Στο εσώφυλλο πάνω-πάνω να συμπληρώσετε τα ατομικά στοιχεία μαθητή. Στην αρχή των απαντήσεών σας να γράψετε πάνω-πάνω την ημερομηνία και το εξεταζόμενο μάθημα. **Να μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο και **να μη γράψετε** πουθενά στις απαντήσεις σας το όνομά σας.
- 2.** Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Τυχόν σημειώσεις σας πάνω στα θέματα δεν θα βαθμολογηθούν σε καμία περίπτωση.** Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
- 3.** Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα **μόνο** με μπλε ή **μόνο** με μαύρο στυλό με μελάνι που δεν σβήνει.
- 4.** Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
- 5.** Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
- 6.** Ώρα δυνατής αποχώρησης: 17.00.

ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ

ΑΡΧΗ 1ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ - Γ΄ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ

Γ΄ ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 14 ΙΟΥΝΙΟΥ 2019

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:

ΛΑΤΙΝΙΚΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ

ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΡΕΙΣ (3)

ΚΕΙΜΕΝΑ

Exclūsus ab insidiatōribus Caligulae, recesserat in diaetam, cui nomen est Hermaeum. Paulo post rumōre caedis exterritus prorepsit ad solarium proximum et inter vela praetenta foribus se abdidit. Discurrens miles pedes eius animadvertit.

.....
Tandem puella, longā morā standi fessa, rogāvit materteram, ut sibi paulisper loco cederet. Tum Caecilia puellae dixit: «ego libenter tibi meā sede cedo». Hoc dictum paulo post res ipsa confirmāvit. Nam mortua est Caecilia, quam Metellus, dum vixit, multum amāvit; postea is puellam in matrimonium duxit.

.....
Caesar ex captīvis cognoscit quae apud Cicerōnem gerantur quantōque in periculo res sit. Tum cuidam ex equitibus Gallis persuādet ut ad Cicerōnem epistulam deferat. Curat et providet nē, interceptā epistulā, nostra consilia ab hostibus cognoscantur.

A1. Να γράψετε στο τετράδιό σας τη μετάφραση των παραπάνω κειμένων.

Μονάδες 40

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

B1α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

- nomen** : την ονομαστική του πληθυντικού αριθμού
caedis : τη γενική του πληθυντικού αριθμού
vela : την κλητική του πληθυντικού αριθμού
foribus : την ονομαστική του πληθυντικού αριθμού
puellae : την ίδια πτώση στον άλλον αριθμό
sede : τη γενική του πληθυντικού αριθμού
Hoc : την ονομαστική του πληθυντικού αριθμού στο θηλυκό γένος
res : την αφαιρετική του ενικού αριθμού
cuidam : την αιτιατική του ενικού αριθμού στο ουδέτερο γένος
nostra : την ονομαστική του ενικού αριθμού στο θηλυκό γένος.

Μονάδες 10

ΤΕΛΟΣ 1ΗΣ ΑΠΟ 3 ΣΕΛΙΔΕΣ

ΑΡΧΗ 2ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ – Γ΄ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ

- B1β.** Να γράψετε για τις παρακάτω λέξεις:
proximum	: τον αντίστοιχο τύπο στον συγκριτικό βαθμό
longā	: τον αντίστοιχο τύπο στον συγκριτικό βαθμό
libenter	: τον υπερθετικό βαθμό
multum	: τον συγκριτικό και τον υπερθετικό βαθμό.

Μονάδες 5
Σύνολο μονάδων 15

- B2α.** Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθένα από τα παρακάτω ρήματα:

recesserat	: την αφαιρετική του σουπίνου
prorepsit	: το γ΄ πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή
animadvertit	: την ονομαστική του ενικού αριθμού της μετοχής του ενεστώτα στο θηλυκό γένος
rogāvit	: το ίδιο πρόσωπο της υποτακτικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή
dixit	: το β΄ ενικό πρόσωπο της προστακτικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή
gerantur	: το γ΄ πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του ενεστώτα στην παθητική περιφραστική συζυγία (να λάβετε υπόψη το υποκείμενο του ρήματος)
sit	: το γ΄ πληθυντικό πρόσωπο της προστακτικής του μέλλοντα
persuādet	: το γ΄ πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του παρακειμένου στην ίδια φωνή
deferat	: το β΄ ενικό πρόσωπο της προστακτικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή και την αφαιρετική του γερουνδίου.

Μονάδες 10

- B2β.** **mortua est:** να γράψετε το ίδιο πρόσωπο στην υποτακτική όλων των χρόνων (όπου είναι αναγκαίο, να λάβετε υπόψη το υποκείμενο του ρήματος).

Μονάδες 5
Σύνολο μονάδων 15

- Γ1α.** Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις παρακάτω λέξεις:

ab insidiatōribus	: είναι.....	στο
cui	: είναι.....	στο.....
standi	: είναι.....	στο

Μονάδες 6

- Γ1β.** Να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική και την παθητική σε ενεργητική:

«... **ut [Gallus] ad Cicerōnem epistulam deferat**» (μονάδες 3).
«... **nē nostra consilia ab hostibus cognoscantur**» (μονάδες 4).

Μονάδες 7

- Γ1γ.** «**ad solarium**»: να μετατρέψετε τον προσδιορισμό του τόπου, ώστε να εκφράζεται η απομάκρυνση από τόπο.

Μονάδες 2
Σύνολο μονάδων 15

ΑΡΧΗ 3ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ – Γ΄ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ

Γ2α. Στο δεύτερο κείμενο («**Tandem [...] duxit**»), αφού εντοπίσετε τις δευτερεύουσες προτάσεις, να τις καταγράψετε στο τετράδιό σας (μονάδες 3) και να αναγνωρίσετε το είδος τους (μονάδες 3).

Μονάδες 6

Γ2β. «**quae apud Cicerōnem gerantur**»: να αναγνωρίσετε το είδος της δευτερεύουσας πρότασης (μονάδα 1) και να αιτιολογήσετε τον τρόπο εκφοράς της (μονάδες 2).

Μονάδες 3

Γ2γ. «**[Claudius] inter vela praetenta foribus se abdidit**»: να αναδιατυπώσετε την πρόταση χρησιμοποιώντας ως υποκείμενο το «**tu**» και κάνοντας τις απαραίτητες αλλαγές.

Μονάδες 2

Γ2δ. «**exterritus**»: να αναλύσετε τη μετοχή σε δύο προτάσεις έτσι, ώστε η μία να εκφράζει αντικειμενική αιτιολογία (μονάδες 2) και η άλλη το αποτέλεσμα μιας εσωτερικής λογικής διεργασίας (μονάδες 2).

Μονάδες 4

Σύνολο μονάδων 15

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

1. Στο εξώφυλλο να γράψετε το εξεταζόμενο μάθημα. Στο εσώφυλλο πάνω-πάνω να συμπληρώσετε τα ατομικά στοιχεία μαθητή. Στην αρχή των απαντήσεών σας να γράψετε πάνω-πάνω την ημερομηνία και το εξεταζόμενο μάθημα. **Να μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο και **να μη γράψετε** πουθενά στις απαντήσεις σας το όνομά σας.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Τυχόν σημειώσεις σας πάνω στα θέματα δεν θα βαθμολογηθούν σε καμία περίπτωση.** Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα **μόνο** με μπλε ή **μόνο** με μαύρο στυλό με μελάνι που δεν σβήνει.
4. Κάθε απάντηση επιστημονικά τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
5. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
6. Ώρα δυνατής αποχώρησης: 10.00 π.μ.

ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ

ΤΕΛΟΣ 3ΗΣ ΑΠΟ 3 ΣΕΛΙΔΕΣ

**ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
Γ΄ ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ Δ΄ ΤΑΞΗΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 6 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2019
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΛΑΤΙΝΙΚΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΡΕΙΣ (3)**

ΚΕΙΜΕΝΑ

«Vim hostium cavēre debētis; hostes enim de collibus advolāre solent et caedem militum perpetrāre possunt».

.....
Post bellum Actiacum Cassius Parmensis, qui in exercitu M. Antōnii fuerat, Athēnas confūgit. Ibi vix animum sollicitum somno dederat, cum repente apparuit ei species horrenda.

.....
Cato attulit quodam die in curiam ficum praecocem ex Carthagine ostendensque patribus «Interrogo vos» inquit «quando hanc ficum decerptam esse putētis ex arbore». Cum omnes recentem esse dixissent, «Atqui ante tertium diem» inquit «scitōte decerptam esse Carthagine».

.....
Quodsi forte, ut fit plerumque, cecidērunt, tum intellegitur, quam fuerint inopes amicōrum. Hoc est quod Tarquinius dixisse ferunt exulantem: «Tum intellexi, quos fīdos amīcos habuissem, quos infīdos, cum iam neutris gratiam referre poteram».

A1. Να γράψετε στο τετράδιό σας τη μετάφραση των παραπάνω κειμένων.

Μονάδες 40

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

B1. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

Vim	: την αφαιρετική του ενικού αριθμού
caedem	: τη γενική του πληθυντικού αριθμού
bellum	: την κλητική του πληθυντικού αριθμού
exercitu	: τη γενική του πληθυντικού αριθμού
somno	: την ονομαστική του ενικού αριθμού
ei	: την ονομαστική του πληθυντικού αριθμού στο θηλυκό γένος
species	: τη δοτική του ενικού αριθμού
patribus	: τη γενική του πληθυντικού αριθμού
hanc	: την αιτιατική του πληθυντικού αριθμού στο ουδέτερο γένος
omnes	: την αφαιρετική του ενικού αριθμού στο θηλυκό γένος
recentem	: την ονομαστική του πληθυντικού αριθμού στο ίδιο γένος, στον συγκριτικό βαθμό

ΑΡΧΗ 2ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ Γ΄ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ & Δ΄ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ

- inopes** : τη γενική του ενικού αριθμού στο ίδιο γένος, στον ίδιο βαθμό
exulantem : την αφαιρετική του ενικού αριθμού στο ίδιο γένος
quos (το πρώτο): την ονομαστική του ενικού αριθμού στο θηλυκό γένος
neutris : την αιτιατική του ενικού αριθμού στο ουδέτερο γένος.

Μονάδες 15

B2α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθένα από τα παρακάτω ρήματα:

- possunt** : το απαρέμφατο του παρακειμένου
confūgit : το β΄ πληθυντικό πρόσωπο της προστακτικής του μέλλοντα στην ίδια φωνή
dederat : το α΄ ενικό πρόσωπο της υποτακτικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή
apparuit : την αφαιρετική του σουπίνου
attulit : το β΄ ενικό πρόσωπο της προστακτικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή
scitōte : την αιτιατική του γερουνδίου
fit : το απαρέμφατο του μέλλοντα στην ίδια φωνή
cecidērunt : το γ΄ ενικό πρόσωπο της υποτακτικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή
intellegitur : το ίδιο πρόσωπο της οριστικής του συντελεσμένου μέλλοντα στην ίδια φωνή.

Μονάδες 9

B2β. **solent:** να γράψετε το γ΄ ενικό πρόσωπο στην οριστική όλων των χρόνων (να ληφθεί υπόψη το υποκείμενο του ρήματος, όπου είναι αναγκαίο).

Μονάδες 6

Σύνολο μονάδων 15

Γ1α. Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις παρακάτω λέξεις:

- eī:** είναι..... στο
hanc: είναι..... στο
amīcos: είναι..... στο

Μονάδες 6

Γ1β. Να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική:
«**Ibi [Cassius] vix animum sollicitum somno dederat.**»

Μονάδες 5

Γ1γ. «**quodam die**»: να μετατρέψετε τον προσδιορισμό του χρόνου, ώστε να εκφράζεται η διάρκεια.

Μονάδες 4

Σύνολο μονάδων 15

Γ2α. «**Hoc est ... poteram**»: στο παραπάνω απόσπασμα, αφού καταγράψετε τα απαρέμφατα (μονάδες 2), να γράψετε τα υποκείμενά τους (μονάδες 2) και να αιτιολογήσετε την πτώση των υποκειμένων (μονάδες 2).

Μονάδες 6

Γ2β. «**cum repente apparuit ei species horrenda**»: να αναγνωρίσετε το είδος της δευτερεύουσας πρότασης (μονάδα 1) και να αιτιολογήσετε τον τρόπο εισαγωγής της (μονάδες 2).

Μονάδες 3

Γ2γ. «**exulantem**»: να αναλύσετε τη μετοχή σε δευτερεύουσα χρονική πρόταση, η οποία να εκφράζει τη συνεχιζόμενη πράξη.

Μονάδες 3

Γ2δ. «**Vim hostium cavēre debētis**»: αφού αντικαταστήσετε το «**debētis**» με τη φράση «**tu debuisti**», να αναδιατυπώσετε την πρόταση, χρησιμοποιώντας τον κατάλληλο τύπο της παθητικής περιφραστικής συζυγίας.

Μονάδες 3

Σύνολο μονάδων 15

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

- 1.** Στο εξώφυλλο να γράψετε το εξεταζόμενο μάθημα. Στο εσώφυλλο πάνω-πάνω να συμπληρώσετε τα ατομικά στοιχεία μαθητή. Στην αρχή των απαντήσεών σας να γράψετε πάνω-πάνω την ημερομηνία και το εξεταζόμενο μάθημα. **Να μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο και **να μη γράψετε** πουθενά στις απαντήσεις σας το όνομά σας.
- 2.** Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Τυχόν σημειώσεις σας πάνω στα θέματα δεν θα βαθμολογηθούν σε καμία περίπτωση.** Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
- 3.** Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα **μόνο** με μπλε ή **μόνο** με μαύρο στυλό με μελάνι που δεν σβήνει.
- 4.** Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
- 5.** Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
- 6.** Ώρα δυνατής αποχώρησης: 17.00.

ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ